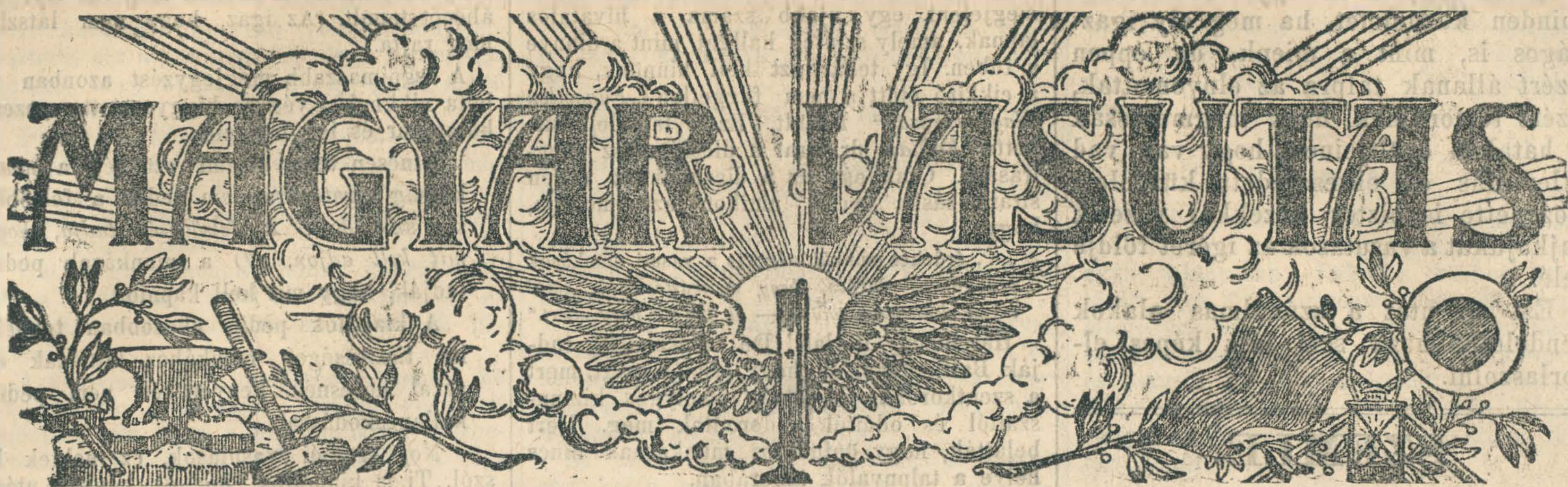

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Demblinszky-utca 6. sz., I. em. 16,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Mocskos fegyverek.

A Máv. igazgatósága nyíltan és szemérmetlenül beállt a szentkoronás ösvér-szövetség uszályhordozójának.

A kátyuba ragadt szekér kerekeit ő kenegeti. A szentkoronás hiveket éppen az igazgatóság kényszeríti bennmaradni ebben a rothadó bűzös környezetben, amely környezet csak bemocskolja azt a címet, amelynek cégére alatt üzi a „*parasztfogást*”.

Ennek az uri társaságnak szabadalmazott protektora a Máv. igazgatósága. Ennek a társaságnak szolgáltatába szegődött az igazgatóság. Ennek az uri társaságnak érdekében töltik az államvasutak által fizetett hivatalnokok idejüket azzal, hogy az uri kompánia tagsági díjait a Máv. alkalmazottainak fizetéséből levonják és a kompánia pénztárába juttassák.

Sok ezer ember keresetét csonkítják meg, utonállók módjára készítve őket arra, hogy keservesen szerzett filléreikkel adózzanak, hogy aztán az aszpikemberek tömjént és mirhát hintessenek a félistenek felé.

Csak a kényszer, csak az erőszak az, amelylyel a szent szövetség számára még tagokat lehet visszatartani. A szentkoronás kloakából kiáradó bűz kiűzi ebből a bűzkörből a tisztességesen érző, a gondolkodó vasutasokat. Menekülni próbálnak a vértüket szívó vámpirtól, de bakonybeli betyárok, somogyi bicskások módjára utjokat állják azok, akiknek nyelveik már-már elkoptak a talpnyalásban.

Szabad akaratot, személyes szabadságot kutyába sem véve, kullancsok, piócák módjára kapaszkodnak a menekvők, a pestises légkörből szabadulni vágyók testébe. Szirének módjára kecségtetik, csábítják ezeket a maradásra és ha ez sem használ, akkor politikai stréberektől eltanult fogásokkal az erőszakhoz folyamodnak.

Az erőszakhoz! Avagy nem erőszak az, amikor hitvány emberek, akikben meggyőződés nem él, akik a mindenkori kormányuralom szerelmesei voltak, nem vesznek tudomásul az álszentek szövetségéből való kilépést?

Azok az emberek, akiket a szolgálati felsőbbség pressziója nem volt képes ebben a kloaka szövetségben visszatartani, nem szabadulhatnak, mert a kerületek *nem engedik őket* menekülni. A pénzüik, a pénzük kell csak nekik, amelyet, ha szép szerével nem adnak, akkor alapszabályellenesen, erőszakkal a Máv. igazgatóságának segedelmével veszik el tőlük.

Ez tény! Bizonyítani tudjuk a szentkoronás kerületek jegyzőkönyveivel.

A nagyszombati kerület ülésén két ívet mutatott be az elnök, melyen az állomásfelügyelők és pályafentartási alkalmazottak a Szövetségből való kilépésüket jelentik be. A bejelentést a választmány tudomásul nem vette, miután az a kerületben folyt féktelen izgatás eredményét képezi. Három új tag belépése azonban elfogadtatott.

Igy áll ez szórul-szóra a jegyzőkönyvben.

Hát van joguk erre? Hát nem utonállás, nem rablás, nem zsarolás az, amikor az urak így cselekszenek? Keservesen megkeresett garasokat vonnak el azoktól, akik nem tartják tisztességnak velük egy fedél alatt lenni.

És mindezt a Máv. igazgatóságának segedelmével. Adataink vannak arra, hogy bármiként is tiltakozzék valaki a szentkoronás vasutas-szövetség tagsági díjának levonása ellen, azért mégis levonják — *hivatalból*.

Ez ellen nekünk mind a mai napig semmi kifogásunk sem volt. De amikor piszkos fegyvertárából mocskos fegyverekkel hozakodik az igazgatóság elő, csak hogy az öntudatos vasutasok küzdelmét letörje, akkor felzudulunk.

Amikor a kétféle mérték használatát látjuk, akkor a leggyengébb szavunk csak *gazság* lehet.

Ez a szavunk akkor is, amikor a Máv. igazgatóságának egyik legújabb rendeletét olvastuk.

Ha tisztességes embernek mondták tollba ezt a rendeletet, akkor ez eldobta azt a tollat, amelylyel a rendeletet leírta, hogy szabaduljon attól a mocsktól, amely a diktálás alatt a tollra tapadt.

Ebben a rendeletben megtiltják a munkások *bizalmiférfiainak*, hogy a Vasuti Munkások Országos Szövetségének tagdíjárulékait a műhelyek területén beszedjék.

Hát hol van Kossuth Ferenc?

Ki védi meg azokat a bizalmiférfiakat, akikről azt írták a lekenyerezett lapok, hogy Kossuth elismerte a bizalmiférfiakat?

Hát neni ordító botrány, nem a legnyomorultabb gazság ilyen mocskos fegyverekkel küzdeni.

Hát nem pofa, a legközönségesebb pofa kell ahoz, hogy azt merje valaki állítani, hogy „*az ilyen beszéd által munkásaink a kényszerfizetés helyzetébe jutnának*”? Ez nem indok urak! Ez csak pimasz feltevés. Tessék az agyonprotezsált szövetséget megnézni, akkor tessék kényszerfizetésről beszélni.

Tessék ezt a lakkecipők előtt fetrengő tömeget megnézni, amelyet az az excellenciás és méltóságos lábak előtt porba borulni kényszerítenek és akkor tessék erőszakról beszélni.

Megirtuk ami irnivalónk az urakról volt. De megirhatjuk azt is, hogy *nagy urak, ti a vasutasok vastürelmét erős próbára tesztitek!*

Mi még csak tegnaptól való vagyunk, de már is betöltjük a ti egész világtokat rettegéssel. Gyáva félelmekben aztán egyre kongatjátok a vészharangot.

És ez a vészharang csak kongasson tovább is!

Ennek a vészjósló hangja fogja a vasutasokat ébren tartani. A ti harangotok hangja fogja irányítani a vasutasok kiseded sajkáját a megpróbáltatások tengerén.

Csak hogy a kinzások szikláit, a szenvedések zátonyai között a sajka kormánya *nem a ti kezetekben lesz!*

A ti parancsszavatokra a sajka legénysége oda se hederít. A ti szavatok holt betűi lesz, amelyet az élet árja elsodor s bár a hatalom a ti kezetekben van, bárha harcunk a gyengék harca az erősek ellen, hanem az igazság és az erkölcs, tessék jól megérteni, az erkölcs, az a gyengébbek oldalán van.

Tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy

meg lehet gátolni egy rövid időre minden küzdelmet, ha még oly igazságos is, mint a mienk, de éppen azért állanak talpra az elnyomottak, azért tömörülnek, hogy megmutassák a hatalom örültjeinek, hogy vak, vad ellenállás és elkecseregetett küzdelem közepette is biztos kezekkel vezetik sajkájukat a vasutasok az ígért földje felé.

Ezt az utat a szánalmas alakok rendelethalmazára sem lesz képes eltorlaszolni.

SZEMLE.

Az államtitkár.

A kormány esze, a vasutas törvények édesapja, június hó 20-án felállt, hogy parlamenti beszéddel oszlassa el a vasutasjavaslatok ellenzőinek aggályait. E felett nem lehet átsiklanunk, mert igen jellemző a kormányra nézve, aki — Sztéryni saját bevallása szerint — *kivételes törvényt* akar a vasutasokra alkalmazni.

Beszédében a külföldre hivatkozott, első sorban a rendőrállamok legelsejére Németországra. Azzal akarta indokolni még a szerinte is „nem *tulliberális*“ pragmatika jogfosztásait, hogy mindez megvan Németországban meg Franciaországban is. Hát hiszen a német és francia kormányok sem jobbak a mienknél, csak hogy mindennek dacára a vasutasok szolidaritása nagyon sok engedményt csikart ki úgy Francia-mint Németországban is, amelyről azonban Sztéryni ur nagy bölcsen hallgatott. Az egész beszéd különben idézetekből állott, de csupa olyan idézetekből, amelyekkel indokolni akarja már jó előre a kormány bekövetkezendő tetteit.

Egyetlenegy részét azonban ideiktatjuk a beszédnek azért, mert ez nem idézet, hanem Sztéryni saját kijelentése.

„Bocsánatot kérek, az a *közönséges* vasuti munkás a műhelyben, a pályafentartásnál épp úgy megakaszthatja a vasuti forgalmat a sztrájkkal, mint akár a forgalmi tisztviselő. Hiszen ha az egész vonalon a pályafőr, vagy a helyettese, a napidíjas, a pályafentartási napszamosok és munkások sztrájkba lépnek, megakasztják az egész forgalmat, igaz, hogy nem oly hosszú időre, mint ha a többi személyzet sztrájkol, de tényleg megakasztják.“

Helyesen van, de ez bekövetkezhetik száz pragmatika dacára is. Bekövetkezhetik, ha Sztéryniék megtiltják a szervezkedést, ha felrugják a szövetséget. A vasuti munkásságot a multban is megrendszabályozták, a jövőben is csak így marad ez. Ettől nem ijedünk meg. Még akkor sem, ha Sztéryni ur három napig olvas fel idézeteket a képviselőházban. Csak arra vagyunk kíváncsiak, ha annyi Németországban elhangzott beszédet idézett Sztéryni ur, miért nem idézte egy német képviselő beszédének ezt a részét is:

„Kivételes törvényekkel minden számár is tud kormányozni.“

Rohad valami Dániában.

A „*Vasutas Szövetség*“ megint dicsőhimnuszokat zengedez Batthyány és Kossuth urakról, ezek okosságáról és atyai jó szívéről. A legutóbbi vezércikkében (Eredmények a munkások érdekében) undorító hangon dicsőíti Kossuthot, de főleg Batthyányt, aki a „*Vasutas Szövetség büszkesége*“, akinek nem csak nevét írja a cikkíró nagy betűvel, hanem még amikor harmadik személyben beszél is róla, akkor is nagy „*Ő*“ betűt ír. *Pld.* „*És innen kezdve nem szűnt meg „Ő” mint fővezér...*“ Hát ez már több mint talpnyalás, több mint bizantinizmus. — Ez a dicső cikk avval kezdődik, hogy „*előttünk fekszik Kossuth Ferenének a munkások érdekében kiadott rendelete.*“

Mi már a mult számunkban is megírtuk, hogy a hivatalos lapban erről a rendeletről

még egy betű sem állt. Azóta már ismét megjelent egy újabb száma a hivatalos lapnak, amely szintén hallgat, mint a dinnye a fűben. Így tehát azt kell hinnünk, hogy a cikkíró előtt a nem független „*Független Magyarország*“ feküdt. Ez a lap lelkesítette *Fabian* dr. urat a dicsőhimnusz megírására. Csak hogy ez a dicsőhimnusz végén siránkozásba vész, amikor azt mondja, hogy:

„... érdekes munkát végzett a vasuti munkások érdekében, dacára, hogy munkástársaink közül sokan elpártoltak tőle — *ők tudják, hogy miért.*“

Hát bizony tudják! De valószínűleg tudják Batthyányék is, hogy csupán azért, mert a szentkoronás szövetség émelgős himnuszaitól és odától undorodtak meg. Mert belátták, hogy öntudatos munkásnak nincs helye a talpnyalók táborában.

Ott hagyták azt a szövetséget, amelyik nemcsak, hogy nem képviselte az érdekeiket, de minden tekintetben gátját képezte a haladásuknak.

Már pedig ezeket visszatéríteni még vezércikkkel se lehet, még ha ezt a vezércikket *Fabian* dr. ur írja is.

Tessék bevallani nyíltan, hogy nem csak a munkások, hanem a kinevezettek ezrei is otthagyták azt a szövetséget, amely egyebet sem tesz, mint — miként *Fabian* dr. ur is írja: „*épití tovább a vasutasság ideális várát.*“

Ílát az öntudatos vasutasok nem légvárak után törtetnek, hanem jog, kenyér és szabadság után.

És mindez ismeretlen Batthyányék előtt, ne tessék tehát csodálkozni, inkább tessék bevallani, hogy „*rohad valami Dániában.*“

Sz. Gy. urhoz.

A magyar szentkorona országai vasutas-szövetségének brassói kerületi közlönye.

Hatalmas cím. Egy szuszra még maga Sz. Gy. ur sem tudná kimondani, minekünk meg nem is volna érdemes a két sorra terjedő címet ennek a pauszálás lapocskának idenyomatni, ha piszkolódásaival nem érintené a vasutas proletárságot. Szende Gyula ur üres óráit „*vezércikk*“ írásra használja fel. A június 16-iki számában is vezércikket Sz. Gy. ur, akit a Tisza-korszak idejében, nem tudni mi okból, de nagyon hirtelen helyeztek át Zólyomból Brassóba.

Lehet, hogy oly módon akar a *szende* visszakeredezkedni, hogy hizeleg a vasutasisteneknek.

A legutóbbi vezércikkben azt meri állítani Sz. Gy. ur, hogy „nem kell félnünk rabszolgatörvénytől, béklyótól, bilincsektől. Azok, akik ezen *mumust* a százezernyi vasutastársadalom szeme elé tartják, haszontalan konkolylhintők, megméltelyezők a társadalomnak, bomlott lelki lelkiismeretű (!) félemberek stb.“

Hm, hm! Sztéryniék, akiknek a talpát nyalogatja Szende ur, maguk is elismerték, hogy „ez a törvény nem a legjobb“ és Szende ur jónak tartja. Oh, a kis *szende*! Milyen ártatlan arccal meri ezt állítani, mikor husz sorral lejjebb azt mondja, hogy a jelenlegi két törvény egyike sem emlékezik meg a vasuti munkásokról.“

Szende ur, tisztelettel kérjük, a hires pragmatika sem? Önnek, hogy egyebet ne említsünk, a 2-ik, 29-ik, 33-ik §-ok fel sem tűntek? Dehogy is nem; hanem kormányokat szolgálni csak hazugságokkal lehet.

És ezzel jól megspékelte hosszú című lapocskáját a felelős szerkesztő ur.

Ezt a számot a munkásság meghódítására szánta a tisztelt ur. De hát aligha sikerül ez oly módon, hogy a főnök urakkal készítettett hamis statisztikával akarja bizonyítani: „hallgass munkás, hiszen te úgy is aranyakat keresel“. Mert azt csak Szende ur sem hiszi, hogy Brassóban a Máv-nál „20 éves kezdő lakatossegéd 140 koronát keres havonta“. Először is 20 éves lakatossegéd már nem is olyan kezdő, mivel 3-4 év óta már mint segéd keresi a kenyerét. De már inaskorában is *maga* kereste a

kenyerét; abban a korban még Sz. Gy. ur ábecét tanult. (Az igaz, hogy nem látszik meg rajta.)

A legpinaszabb megjegyzést azonban a buta cikknek a végére biggyesztette a szerkesztő ur és így hangzik:

Nincsen tehát semmi szükség a munkásság izgatására, sem pedig a felsőbb-ség szidására. *A felsőbb-ség tudja, hogy mit kell adjon, (?)* a munkások pedig tudják, hogy mit kell kapniok.

A kiabálók pedig okosabban tennék, ha tisztességes munkához látnának és azzal keresnék kenyerüket, nem pedig kullancskodással.

No, brassói vasutasok, ez nektek is szól. Ti is kiabáltok jog és kenyér után, okosabban tennétek, ha tisztességes munkához látnátok.

De Szende ur is okosabban tenné, ha kezéből a tollat visszatenné oda, a honnét levette — a hátára.

Bátran felveheti, mert, amint más lapokban olvassuk, a kis piszkos lapocskát jobblétre szenderült. Evvel aztán be is fejeződött Sz. Gy. ur „*iró*“ pályafutása. Requiscat in pacem!

Kovácsolják a bilincseket.

Az egész héten át folyt a horvát szóáradat a parlamentben. Június 18-án két szónokuk kibeszélte az ülest, anélkül, hogy egyáltalán eszükbe is jutott volna egyébről, mint a horvát nyelvkérdésről beszélni. A vitának másnap is ily egyhangú folytatása lett volna, ha történetesen 13 rendbeli szömegvonással az elnök a vitát nem élénkítette volna. Június 20-án beszélt azután *Sztéryni*, akinek beszédét lapunk más helyén kellő világításba helyezzük, utána természetesen ismét horvátok beszéltek és ki tudja meddig beszélnek még bennünket közelről aligha érdeklődő közjogi kérdésekről. 21-én azonban kivételesen magyar beszéd hangzott el. *Kovács* Ernő szóval fel a két vasutasjavaslat mellett. Mindenekelőtt a Ház engedelmet kért arra, hogy a tárgytól eltérhessen. A Ház a kért engedelmet megadta. Polemizál a horvátokkal és azt fejtegeti, hogy az ő álláspontuk tarthatatlan. Azt a szempontot látja érvényesülni, hogy a horvátok minden áron arra törekcsenek, hogy Horvátországból a magyar nyelvet kiküszöböljék. Ez nem fog sikerülni nekik, de ha sikerülne is, csak az ártalmukra volna. Leghelyesebben cselekednének, ha sikertelen munkájukkal felhagynának.

A horvátok közül kettő szólalt még fel ezen az ülésen. A nevük ránk nézve teljesen érdektelen, amennyiben a dolog lényegéről: a javaslatok sérelmes részeiről nem tartották érdemesnek beszélni. A szombati (jun. 22-iki) ülésen könnyű dolguk volt a horvátoknak, amennyiben egy szónokuk kihozta az ülésnek azt a részét, amelyet a vasutasjavaslatok tárgyalására szánt a t. Ház. És a magyar urak boszankodva nézik a horvát fecsegést. Bántja őket a sok horvát szó a magyar parlamentben. Pedig könnyű volna ezen segíteni. Tessék hozzászólni a magyar uraknak, hogy a horvátok ne juthassanak szóhoz. Hadd lássák a vasutasok, kik hívei a parlamentben a vasutasok jogainak.

A monori főbíró.

Amikor az atyaisten az enbereknek az észt osztogatta, egy cseppet sem fukarkodott vele. Jó adagot adott mindenkinek belőle, már t. i. akinek jutott, aki nem késett el onnét, ahol az észt osztogatta.

Csak hogy a magyarországi főszolgabírák legeslegutoljára érkeztek, akkor, amikor az uristen bőkezűsége már az egész halom észt kimérte.

Csak egy keveset tartott még a markában, amikor a főszolgabírók elébe kerültek. A megmaradt ész kevés volt, de annál

többen a főszolgabírák. Az isteni igazságszeretet azonban nem rövidítette meg egyiket sem közülök. Ahányan voltak, annyifelé osztotta azt a kis maradék észt. Ily módon persze, hogy kevés jutott egy-egyre, méltó büntetésképpen az elkésés miatt.

De még a késedelmezők között is a monori főszolgabíró volt a legutolsó. Ennek már egy csipetnyi észt sem birt az isten adni. Akinek azonban észt nem adott az isten, annak adott hivalt.

Hát, hogy a monori főbíró miként tölti be a hivatalát, arról a berceleseri és vecsési vasuti munkástársak tudnának beszélni.

A vecsésiek már hetedizben jelentik be az alakuló gyűléstüket. Ostoba végzéseit azonban nem meri a bejelentőknek kézbesíteni. Ugy kell ezeknek lemásolni a végzést a községházán.

Most azután egy olyan végzést hozott, amely szerint igazolni tudjuk, hogy csak ugyan elkésést onnét, ahol az észt meg az emlékező tehetséget osztogatták. A legutóbbi végzés szerint az alakuló gyűlést azért nem vette tudomásul, mert a bejelentők nem mellékeltek az alapszabályokat.

Hát ezzel a kifogással már egy ízben élt a monori főszolgabíró ur és a kezeink között levő postai föladó-vevény értelmében május 3-án a 814-es számú ajánlott levélben el is küldték neki az alapszabályokat.

Ez azonban hat héttel ezelőtt volt, odáig meg nem bir egy magyarországi főszolgabíró visszaemlékezni.

Meglátjuk, ki győzi tovább, a főbíró ur a buta végzéseket gyártani, avagy a munkások a gyűlést bejelenteni.

A bejelentők már is gondoltak nagyot és ügyeset. A bejelentést nem írják már, hanem kinyomatták. Csak a napot meg az órát kell kitölteni az iven.

Minden vasárnap hét darabot adnak fel a monori főszolgabíró címére, mindegyiken a hét valamennyi napjára bejelentik az alakuló gyűlést. Hét darab végzést gyártani azonban egy főszolgabírónak is sok lesz, pláne, ha a főszolgabíró a monori főszolgabíró.

A kivándorlás ellen.

A gyáripárosok országos szövetsége ankétet hívott össze, amelyen azután megvitatták mindama bajokat, amelyek a kivándorlást előidéznek, de egyúttal azon is törték az urak a fejüket, miként lehetne a kivándorlásnak elejét venni.

Hát az most teljesen mellékes lehet, hogy összehordtak az urak hetet-havat és mindamellett a kivándorlás valódi okára nem mertek, nem akartak rámutatni, a lényeg csupán az, hogy miként fogja a kormány a kivándorlást csökkenteni?

Hát egy dolgot már meg is tett ebben az irányban: felemelték a Cunard-Line hajójegyjeinek az árát 10, mondd tíz koronával. Hogy azután miféle intézkedéseket várhatunk még a kormánytól, azzal tisztában lehetünk, ha visszagondolunk a különféle „ankétok”.

Volt ankétezés a baleset- és betegsegélyzőtörvény megalkotása előtt. Volt ankét a cseléd- és vasutas-pragmatika törvénytervezetek megvitatása felett. Nemrégiben a sajtótörvény előkészítése érdekében stb. stb.

A megalkotott törvények azonban mégsem az ankétezés nyomán készültek. Egyiknél sem tartotta szem előtt a kormány a nép érdekében az ankétan elhangzott dolgokat, hanem igenis gondja volt arra, hogy a nép ellen, a nagy urak érdekében cselekedjék.

Hiába említették fel a kivándorlás elleni ankétan a nép igazi bajait, az alacsony munkabérek, a drága élelmicikkeket, a magas lakbért, a rossz adórendszert, a jogfosztottságot, a közterheket. Ezeket odafenn nem fogják figyelemre méltatni.

Ezeknek a bajoknak az orvoslása helyett, ahelyett, hogy beboznák a fokozatos adórendszert, a földbirtoknak normális áron való felosztását, a legteljesebb polgári és

politikai jogokat, a tisztességes és a megélhetésre okvetlen szükséges bérminimumot, ezek helyett megcsinálja majd az ezerholdasok kormánya a — *kivándorlási törvényt*.

Röghöz kötik a népet, hogy a tizezerholdasok, „*akik alig hogy meg bírnak élni gazdaságukból*” (mint egyikük mondta) éhen ne haljanak. Meg akarja, meg fogja védeni a kormány a szegény nagybirtokost, hogy megkímélhesse őket attól a költségtől, amit a rutén és galíciai munkások vonaton való ideszállítására okoz nekik.

Ez az ő hazafiságuk. Éhségtől zavarva, kivándorlásra készítetik a magyar népet és betelepítik a lengyelt, a rutént, csak hogy tűzmentes pénzszekrényeikből magasabb munkabért ne kelljen fizetni.

És akkor még csodálkoznak a horvát obszrukcióján, meg a nenizetiségek „*pimaszkodásán*”.

De mi lesz akkor, ha majd a lengyel meg a rutén proletár is magasabb bért fog követelni?...

Kétezernégyszázhatvan.

A Népszava június 19-iki számában fenti címmel vezércikkben számol be arról, hogy a Népszava előfizetőinek a száma 9 nap alatt 2460-al emelkedett. Ez a fényes eredmény köszönhető a koalíciós kormány munkásellenes politikájának: amely a munkásságban felébresztette a szunnyadó kötelességérzetet, hogy a szervezet kiépítésével egyetemben a munkássajtó megerősítését is feladatául tekintse.

A vasuti munkásság is kivette a részét ebből a munkából, azonban még óriási munkát kellene végezni ezen a téren.

A vasuti munkások ezrei olyassák meg a korrumpált, megvesztegetett munkásellenes lapokat, amelyek megméltelyezik a lelkét, a gondolkodását.

A vasuti munkásoknak oda kell törekedni, hogy mindazok, akiknek tehetségükben áll a napilap előfizetése: azok csak a Népszavát, Magyarországon ezidőszori egyetlen radikális ellenzéki lapját olvassák.

A Ksod. meg a haszon.

Csak a múlt hetekben mutattuk ki egyik-másik vasutvállalat óriási jövedelmét és most előttünk fekszik a kassa-oderbergi vasut 1906. évi mérlege, amely szerint bevétele volt a társaságnak a magyar vonalrészekben 15,457.072 korona, kiadása pedig 10,390.648 korona, a haszon tehát 5,066.424 korona. Az osztrák vonalrészekben a bevétel 7,503.067 koronát tett ki, amelyből 4,914.391 korona volt a kiadás, úgy, hogy a tiszta haszon az osztrák vonalokon 2,588.675 koronára rug. Mindkét ország vonalain elért tiszta haszon tehát 7,655.100 korona.

Ez a pénz a részvényesek zsebébe vándorol. Vajjon hány korona jut ebből az alkalmazottaknak, akiknek már évek óta fizetésrendezést — ígérnek?

Egy újabb rendelet,

amely az istvántelki és északi főműhelyek műhelymunkásaira nem vonatkozik, elrendeli, hogy a műhelymunkások, ha két nappal hosszabb időre küldetnek ki *küldetésre*, saját kérelmükre, de csak a műhelyfőnökség által is indokoltan talált esetekben uti előlegben részesítendő, amely előleg csak annyi lehet, hogy a napi-, illetve alpbért az előrelátható kirendelési idő tartama alatt meg ne haladja. Az istvántelki és északi főműhelyekben az eddigi módon a kézi pénztárból nyújtandók az előlegek.

Ennek kapcsán kérdezhettük, hogy a kiküldetéseket díjazását mikor fogják rendezni?

Mert az igazán nevezetű állapota, hogy amíg odahaza a műhelyek en 60—80—100%-ot is megkeres egy-egy munkás, akkor ugyanennek a munkásnak, amikor külföldön dolgozik, csupán 30—35%-ot juttatnak.

Meg azután mért kapnak az istvántelkiek pld. hidvizsgálati kirendelések alkalmával csupán 50%-ot, mikor ezen kirendelésnél az északi főműhely mun-

kái 100%-ot kapnak? Viszont azonban az istvántelkieknek a különórát megfizetik, ellenben az északi, akárhány különóra is van az igazolványra vezetve, mégis csupán csak 10 órát fizetnek meg. Rend kellene itt is, mint mindenütt a Máv-nál.

Vasutassors.

Szombaton, délután 4 órakor rémes szerencsétlenség esett a nyugati pályaudvar egyik raktárában. Rakodás közben összetörtött egy 90 kilogrammnyi *vitriolt* tartalmazó üvegedény és a rakodó munkások közül *ötven sulyosan összeestek*. Vranka Ferenc és Borzok János munkásokat a mentők a Rókusba szállították, Sziri István, Vranka Jánost és Kreller Istvánt a helyszínen látták el kötésekkel.

KÜLFÖLD.

Az amerikai vasutasok kereseti viszonyai. Amerikában, hála a munkások szervezettségének, drága a munkaerő és ezt a vasutak is megérzik. A drága munkaerők helyettesítésére a vasutak mind kiterjedtebb mértékben alkalmaznak a vonatbiztonságának, sőt üzemi teendőknek ellátására önműködő mechanikus berendezéseket. Az ilyen berendezések térfigyelésével magyarázható meg az, hogy annak dacára, hogy az északamerikai Egyesült Államok vasuti hálózata 5927 mértfölddel nagyobbodott, a vasutak 16.416 alkalmazottal kevesebbet foglalkoztattak. Dacára a személyzet apadásának, az életviszonyok drágulása következtében azok javadalmait 60 millió koronával kellett emelni.

Alkalmazva volt 1904-ben 1,296.121 alkalmazott. A vasuti hálózat kiterjedése 213,904 mértföld (= 344,172 km.) volt s így minden 100 mértföldre 611 alkalmazott esik, vagyis jóval kevesebb, mint az európai vasutakon. Ezek az alkalmazottak 817.598.810 dollár fizetést kaptak, vagyis az 1.957 millió dollár összkiadásnak 61.06 százalékat fordították személyi kiadásokra. Az egyes alkalmazási csoportokra az alábbi átlagos javadalmazás esett:

	naponta		évenként	
	dollár	korona	dollár	korona
Igazgatók	11.61	58.05	4.237.65	21.188.25
Főhivatalnokok	6.07	30.35	2.215.55	11.077.75
Irodai hivataln.	2.22	11.10	810.30	3.951.50
Állomásfőnökök	1.93	9.65	705.45	2.622.25
Állomási hivnok.	1.59	8.45	616.85	3.084.25
Mozdonyvezetők	4.10	20.50	1.496.50	7.482.50
Fűtők	2.35	11.75	857.75	4.288.75
Vonatvezetők	3.50	17.50	1.277.50	6.387.50
Vonatkísérők	2.27	11.35	828.55	4.142.75
Előmunkások	1.78	8.90	649.70	3.348.50
Pályamunkások	1.33	6.65	485.45	2.427.25
Váltóőrök	1.77	8.85	646.05	3.230.25

A désiek győzelme.

Múlt számunkban hirt adtunk egy rövid távirat nyomán, hogy a dési műhelymunkások bérharca négy napi küzdelem után *győzelmes* befejezést nyert.

Ma abban a helyzetben vagyunk, hogy az általuk kivívott eredményekről is beszámolhatunk.

E hó 18-án 3 évre terjedő *kollektív szerződést* kötöttek a munkások a szamosvölgyi vasut igazgatóságával.

A megállapodások főbb pontjai a következők:

A sztrájkból kifolyólag senki el nem bocsátható. A sztrájk idejére a munkabér le nem vonható. Június hó 26-tól kezdve a munkabérek 10%-kal emeltetnek.

Kétévenként 20 fillér automatikus béremelkedés (a napszámosok részére 2 évenként 10 fillér).

Az első béremelés azonban már 1906 január 1-től számítható. (Tehát nem 2, hanem már 1½ év múlva. *A szerk.*) Az ipari munkások béremelése napi 5, illetve 6 koronáig terjeszthető.

Családos munkások 3 évi szolgálat után bevásárlási könyvet kapnak.

Egy évnél régebben alkalmazásban állók évente négy szabadjegyre tarthatnak igényt.

Nős munkások évente hat, nőtlenek két köbméter títzifát kapnak kedvezményes ártan, részletfizetésre.

Fegyvergyakorlatok tartamára a nős munkások

részére a teljes, nőtlenek részére napibérének 50 százaléka kifizetendő. (Ez a pont a Máv. által nyújtandó hasonló kedvezmény életbelépésekor lesz jogerős.)

Tulorázás esti 9 óráig 10 százalékkal, azontul 15 százalékkal jobban díjazandó, mint amennyi az illető napibére.

Vörösbetűs ünnepnapokon teljes munkaszünet. Munka esetén 50% külön díjazás.

Más vallásnak saját ünnepnapjaikon kérelmükre szabadságolandók.

Három évi szolgálat után évenként 8 napi szabadság a teljes napibér élvezete mellett. (Ezt az igazgatóság a pragmatika értelmében úgy is megteheti, hogy adja a szerk.)

A bizalmiférfi-rendszer elismerése, mely szerint minden osztály egy-egy bizalmiférfit választhat, akiket az igazgatóság a munkásság képviselőinek elismer és feljogosít a műhelyfőnökkel való tárgyalásra.

A műhelyben elsősorban az alkalmazottak gyermekei alkalmazandók.

Május elseje megünnepehető.

Íme, a munkásság szolidaritása újból megtermé gyümölcseit.

Mi megjósoltuk, hogy Maléter ur le fog szállani a magas lóról. Nem volt semmiképpen sem hajlandó a munkások fizetését javítani. Ahelyett, hogy eme mindenképpen méltányos és jogos kérdésnek eleget tett volna, még gögösen és fennhéjázóan beszélt és az eredmény az lett, hogy nem csak béremelést, hanem számos olyan dolgot kellett megadnia, amelyek pénzébe kerülnek a vállalatnak.

Első lépésnek óriási a munkások sikere. Azonban, ha a munkások újonnan megállapított fizetését tekintjük, hát elszörnyedünk. A napszámok eddigi 60 krajcár napibérét igaz ugyan, hogy 75 krajcár emelték, de ebből ma és hozzá Magyarországon, megélni tudni, valóságos művészet.

Ez a bér az illetőket éppen csak az éhenhalástól menti meg.

Ez nem ellenérték azért a munkáért, amit az illetők végeznek.

És a dési munkástársak feladata most ide kell, hogy központosítva legyen.

Erős, kitartó, sohasem lankadó agitációval odaadni, hogy az anyagiakat illetőleg ne kelljen ismét a munkástársak segélyét igénybe venni, hanem a kivívott sikereket a jövőben kizárólag a saját maguk érdemének tudhassák be.

Meg kell még emlékeznünk *Bobrovszki Sándor* mozdonyvezető aljas cselekedetéről, aki a sztrájk törés ocsmány bünébe esett. Ha egy munkanélküli és családdal bíró munkás követi ezt el, akkor érthető, de meg nem bocsájtható. Dobrovszki azonban mint mozdonyvezető nem volt erre kényszerítve, csupán a 6 korona külön napidíj, valamint a felsőbbség kegyeinek a hajlászása készítette erre. *Vasuti munkás ilyen aljasságra sohasem volna kapható abban az esetben, ha a mozdonyvezetői kerülnének hasonló helyzetbe.* Ez bebizonyult az 1904. évi sztrájk alatt is, amidőn mozdonyvezetői vizsgával bíró munkások a fényes ígéretek és fenyegetések dacára sem vállalkoztak ilyen aljas szerepre.

A szamosvölgyi vasut becsületesen gondolkozó mozdonyvezetőinek elbírálására bízik Bobrovszki kartársuk eljárásának a megítélését. Mi munkások már íteltünk.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

Figyelmeztetés! Utóbbi időben gyakran megessik, hogy vezetőségi tagok avagy az irodai alkalmazottak *nevére* olyan levelek érkeznek, amely levelek a szövetséget érdeklik. Miután azonban az illetők gyakorta ninesenek a fővárosban, az ilyen levelek felbontatlanul hevernek jó ideig. Kíváncsok tehát, hogy a gyors elintézés miatt a tagtársak leveleiket *ne egyes nevekre, hanem mindig csak a szövetség címére küldjék.*

A következő helyicsoportok vezetőseiket felszólítjuk az elszámolások haldéktalan beküldésére, u. m.:

A március, április és május havit Zombor és Kisujszállítás.

Az április és május havit Arad, Siófok, Szatmárnémeti és Szolnok.

A május havit Budapest—Rákos, Budapest—Dunapart, Csáktornya, Deés, Dombóvár, Gyékényes, Kecskemét, Kisvárd, Kolozsvár, Lelle, Nagykároly, Orsova, Rákoskeresztur és Temesvár.

A helyicsoportok közleményei.

A verseci helyicsoport e hó 29-én, délután 2 órakor taggyűlést tart a Hoffmann-féle jégpincében. A tagtársak pontos megjelenését kéri a vezetőség.

Taggyűlések, amelyeken a központi képviselteti magát, a következő helyeken lesznek:

- Junius 29., szombat (ünnepe), R.-Keresztur, Versec, Pécel, Kispest, Sátoraljaújhely.
- " 30., vasárnap, Orsova.
- Julius 3., szerda, Ersekújvár.
- " 4., csütörtök, Pozsony.
- " 5., péntek, Bruck-Királyhida.
- " 6., szombat, Sopron.
- " 7., vasárnap, Szombathely és Zákány (alakuló).
- " 8., hétfő, Petrozsény.
- " 9., kedd, Brassó, este 7 órakor.
- " 10., szerda, Bártand.
- " 11., csütörtök, P.-Ladány.
- " 12., péntek, B.-Csaba.
- " 13., szombat, Orosháza.
- " 14., vasárnap délután, Gyoma.
- " 14., " este, Kisujszállítás.
- " 17., szerda, Pécs.
- " 18., csütörtök, Kaposvár.
- " 20., szombat, Fiume.

A taggyűléseket felolvasás követi.

A dunapart—ferencvárosi helyicsoport új vezetősége a következő: Geiger Sándor elnök, Varga Ferenc jegyző, Kovács József pénztárnok, Bürzsei Mihály, Marton Kálmán és Fábián István ellenőrök, Ficzó István, Wolsléger István, Batyai János, Pap Károly, Szabó Vince, Czafth József, Dénes Mátyás, Mózer András és Váradi József vezetőségi tagok.

A péceli helyicsoport folyó hó 30-án, délután 2 órakor, özv. Kódó Mihályné vendéglőjében taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz. Felkérjük az összes tagokat, tekintettel a fontos tárgysorozatra, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Különösen felkérjük az összes kocsitolókat, saruállítókat és gépkísérőket, hogy ezen taggyűlésen feltétlenül jelenjenek meg.

A vezetőség.

A petrozsényi helyicsoport július hó 8-án vezetőségi és taggyűlést tart. Felkérjük a tagtársakat, hogy pontosan jelenjenek meg.

A vezetőség.

A pozsonyi helyicsoport július hó 4-én, este 8 órakor, Frigyes főherceg-ut 11, a Pingiczer-féle vendéglőben havi taggyűlést tart, amelyen a központi kiküldött is jelen lesz. A gyűlés után felolvasás lesz. Felkérjük az összes tagtársakat, hogy pontosan jelenjenek meg.

A sátoraljaújhelyi helyicsoport 1907 junius 29-én, délután 3 órakor, a helyicsoport helyiségében fontos taggyűlést tart, amelyre tömeges megjelenést kérünk. Egyben felhívjuk munkatársainkat, hogy a tagdíjakat ezután a helyicsoport helyiségében szedjük, még pedig fizetésekor és az ezt követő két napon esti fél 6-tól fél 8-ig.

A vezetőség.

A szombathelyi helyicsoport július 7-én taggyűlést tart a kereskedelmi alkalmazottak Rumi-utcai helyiségében. A tagok szíves megjelenését kérjük, amennyiben *Cservenka* elvtárs felolvasást is tart.

Szervezkedjünk!

A szervezkedés ma már az a harci fegyver, amelylyel nemcsak védekezni, hanem támadni és győzni is lehet. Ezzel tisztában van mindenki. Hogy nálunk a szervezethez fegyvere inkább a támadó, mint a védő fegyver volt, az nagyon természetes. Nálunk Magyarországon a kizsákmányolás oly nagy volt, a munkaviszonyok oly rendezetlenek voltak, a szervezett töke kapzsisága oly fékevesztett vala, hogy itt a szervezkedés csupán a támadó fél szerepében tudhatott a győzelemhez jutni.

A békés uton megkísérelt egyezkedések mindig a szervezethez rovására ütöttek ki. Az elbizakodott töke nálunk még nem számolt azzal az erővel, melyet a szervezethez képvisel. A nemzetközileg szervezkedett töke nálunk a munkásság szervezkedését hazafias jelszavak üzletszerű hangoztatásával akarta elnyomni. Háromszinű bilincseket akartak verni a munkásság kezére, lábára, hogy a hazaszeretet nevében süssék homlokukra a modern rabszolgaság bélyegét. Átkozták a nemzetköziséget azok, akik maguk a nemzetközi töke, az internacionális osztályérdekek köntösébe burkoltan jelentek meg a fórumon, hogy hatalmukat konzerválják.

Ezer szerencse, hogy a munkásság öntudatos, józan része ezeknek az igazi hazáruolóknak nem ült fel. Ezer szerencse, hogy megmaradt azon az állásponton, amelyről a hazafisággal kupekedő töke hitvány játékaikat be lehet látni, a valódi értékükre le lehet szállítani.

A szervezett munkásság híven teljesítette kötelességét. Nem ült fel a jelszavaknak, mert tudta, hogy ezek alatt a legsötétebb reakció gyászos kora köszönt rá, amely szétrombolja azokat az erőket is, amelyeket a szervezethez a munkásérdekek védelmére megépített. Tudta, hogy a kizsákmányolók, a töke munkásverejétekből hizlalt emberei szívesen csatlakoznak a gyakorlati szempontból hasznosnak ígérkező nemzetáramlathoz és tudta, hogy ez az áramlat volna az, amelyben a jövőért vívott harcának szép reményekkel tengerre szállt hajóját katasztrófa érné.

Dicséret illeti az öntudatos munkásságot azért, hogy szervezethezének minden fegyverét harcra vitte a reakció ellen. Ez volt az igazi hazafias tett abban az értelemben, amelybe mi a hazafiságot helyezzük. Nem az osztályuralom bástyáinak a megerősítése hazafiság, hanem hazafiság igenis az elnyomott munkásrétegeknek a nemzetközileg szervezkedett töke uralma alól való fel szabadítása.

Tehát bátran konstatálhatjuk, hogy a munkásság szervezkedése a töke hatalma, a kizsákmányolás, a reakció és minden egyéb oly igák ellen, melyek a testvériség, a szabadság és egyenlőség ígéinek a megcsufolására, a magyar munkásság járomba fogására teremtoztek e világra, igenis a legnevesebb értelmű hazafiság, mert csak az a haza lehet boldog, csak az az alkotmány lehet erős, amelynek minden tagja megelégedett, öntudatos ember, aki a „haza“ és az „alkotmány“ fogalmában a saját eksziszen, ciájának a biztosítékát látja.

Ostoba és hitvány rágalom tehát az, amelyik az álhazafiság nevében indult meg a magyarországi szervezett munkásság ellen.

Akik a hazát, az alkotmányt a saját zsebükkkel tévesztették össze, azok hangsúlyoztatták ezt a legnagyobb mértékben.

Nem ijedtünk meg tőlük. A szervezett munkásság számának a megkétszerezése mutatja, hogy győztünk és a munkássággal szemben kupeckedő kalmár-hazafiság esufos vereséget szenvedett. Persze, tagadja ezt, de hogy megijedt ettől, legjobban mutatja az, hogy a belügyminiszterium zsarnokii igazságtalan harcot indított a munkásszervezetek megtörésére.

Állunk elébe!

Már nem egyszer megmondtuk, hogy bennünket nem a szervezethez a mai államhatalom által ránk parancsolt formái kötnek össze. Már megizentük a felosztások kenyerén rágódó éhes államhatalomnak, hogy ám tessék, huzzunk ujjat. Szívesen levettük róla a keztyűt, azért az ujj ujj marad és erős. Összetartozandóságunknak láncait nem tudja szétharapni a legéhesebb, a legdühöngőbb államhatalom sem. A mi szervezetségünknek, a mi igazi szövetségünknek az összekötő szálai nem a főkönyvekben, nem pecsétetes írásokban, nem rendőrközegek által ellenőrizhető, elkobozható aktákban vannak megírva, hanem a lelkekben, a szívekben. A lelkeket, a szíveket még nem pecsételték le, még nem kobozták el. A legdühödtebb Trepovnak oroszánereje is gyenge arra, a m. kir. esendőrségnek és az egész világ-hatalomnak a militarizmusa képtelen arra, hogy akár Uchatius-ágyukkal ellőjön, szét-tépjen egy szálát is, mely a munkást munkához fűzi.

Ezért kell, hogy szervezkedésünk minél hatalmasabb teret foglaljon el. A fegyvereink megválogatása mindig a helyzettől függ. Tudjunk védekezni, de tudjunk támadni is. Amit eddig elfoglaltunk, azt nem engedjük. Amit eddig meghódítottunk, azt nem veszi el tőlünk semmiféle hatalom. Pedig bizonyos, hogy a terjeszkedő tőke kapzsisága az elfoglalt tereket is sajátja tőlünk, fenekedik ránk. Ezért lesz szükséges a védekezés. Terjeszkednünk, lépésről-lépésre haladnunk kell előre, ezért lesz szükséges a támadás is. Az a támadás mely egyértelmű a védekezéssel. A tőke lép egyet hátra — akkor mi lépünk kettőt előre. Védekezünk és támadunk.

Ezen a téren — mint mondtuk — egyetlen harci eszközünk a szervezkedés. Az a szervezkedés, mely nem ér véget — hogy úgy mondjuk — a beiratkozásnál. Itt csak kezdődjék! A szervezett munkásnak napról-napra tanulnia kell. Meg kell ismerni a multat, a jelent, a jövőt. Tisztában kell lenni ellenségeink fegyvertárával, tudnia kell a védekezés, a támadás módját. El kell készülni mind a kettőre és ha egyszer eljön a nap, amikor fegyvereinket összemérjük, akkor bizonyos, hogy a mi fegyvereink győzni fognak.

Különösen nekünk, vasuti munkásoknak, van szükségünk erre a fegyverre. Ellenünk kijátszszák a hazafiságot, az üzemet, az államot, a katonai fegyelmet, a köteletségérzetet és az ördög tudja mikit. Legyünk már egyszer tisztában a helyzettel és jelszavakkal. Munkástársak, szervezkedjünk!

A munkások nem veszíthetnek mást, csak láncukat, de nyerhetnek értük cserébe egy egész világot.

Szterényi József.

A darabontokat és a koalíciót egyaránt szolgáló, a nemzet fényes bálványának, Kossuth Ferencnek esze és hiúságának legyezője, — Szterényi József államtitkár a mult héten nagy beszédet mondott a fegyház törvényjavaslat mellett.

Köszönjük az államtitkár urnak ezt a beszédét. Érdemes volna őket márványtáblába vésní; de még jobb volna, ha minden egyes vasutas a lelkébe vésné őket. Az államtitkár ur, ha mindjárt el is szölte magát, de maga állított ki szegénységi bizonyítványt, az önönmaga készített törvényjavaslatról. Az államtitkár ur beszéde szerint a javaslat nem liberális — de beszédében észrevette magát — azt már nem mondta, ami a liberálisnak az ellennézete, hogy a javaslat reakcionárius.

Már pedig ha az államtitkár ur észrevette is a beszédében a lapsust, auélkül is konstatható, hogy ez a javaslat, takarják azt bármilyen érdeklél, olyan törvény, amely lábhal tapossa egy alkotmányos ország jogainak legfőbb biztosítékait: az egyéni és közszabadságot. Mikor százezer embert egy kivételes törvény hatálya alá helyeznek, mikor ennek a százezer embernek kezét-lábát guzsba kötik, akkor az államtitkár ur azt követeli, hogy ez a százezer ember ne érezze át osztályhelyzetét és ne ismerje fel, hogy érdekeinek megvédését melyik politikai pártban találja fel.

A beszédének azon részében ahol hivatkozik Franciaországra és ahol hivatkozik egy francia szocialista miniszterre, az államtitkár ur olyan tudatos tájékoztatást árult el, amelylyel csak a mai analfabéta parlamentet lehet megtevesztetni. Az államtitkár ur olvassa el a francia szocialisták véleményét Briand miniszterrel, de olvassa el különösen Jaurés elvtárs véleményét. Jaurés elvtárs, akinek tudása és véleménye világhírű, következőképpen ír a híres szocialista miniszterrel, Briandról: „Ez az ügyes, de középszerű és cinikus cselszövő a konzervatívok kegyeire pályázik és megtámadja még a nem rég vallott nézeteit, eddigi barátait és pártját. Persze ma már nincs olyan szükség a proletároknak, mint nyolc éve és az álradiálisok nagy tömege alig bírja mérsékelni dühét az egyre növekedő szocializmus ellen.”

Ilyen szocialista miniszterre tudott csak hivatkozni Szterényi államtitkár ur, még pedig azért, mert a rokonlelkek a régi babona szerint találkoznak. Briand miniszter, az elváruló és Szterényi, a darabontoktól államtitkárságot kapó és a koalíciót is szolgáló államférfi csak talán lehetnek rokonlelkek.

Az államtitkár ur a beszédének további folyamán, nyilván beszédének hevében, kijelentette, hogy nem fogja türni, hogy a vasutasok a szociáldemokrata párt tagjai legyenek és ezen pártban nyilvános szerepet játszanak. Ismételjük, az államtitkár ur ilyet csak a beszéd hevében mondhatott, mert nem tételezhető fel tőle sem, hogy egy jól átgondolt beszédben ilyent mondott volna Szterényi József, ha mindjárt a koalíciót is szolgálja. Az az elv, hogy a hűség-ekü és a szociáldemokratikus világfelfogás nem fér össze, lehet, hogy igaz — de ez bennünket kevésbé tart vissza, hogy öntudatunkból kifolyólag ne vegyük ki a részt az osztálytudatos munkásmozgalomból. Ha Szterényi államtitkár urnál nem volt összeférhetetlenség a darabontság és a koalíciós államférfiság, akkor mi csak ki fogjuk öntudatunkat és lelkiismeretünket békíteni a gazdasági függő helyzetünkkel kifolyólag velünk elmondott hűség-eküvel.

Azonban most, midőn az államérdekre hivatkozva megfosztanak bennünket minden emberi jogtól és szabadságtól, ugyanakkor azt kívánva, hogy csak államilag engedélyezett politikai pártoknak lehetünk tagjai, akkor nem leszünk olyan ostobák, még ha Szterényi államtitkár ur hamis okoskodásait is végig kell olvasnunk, hogy feledve a

multat, félbehagyva küzdelmeinket, hűséges és engedelmes báránnyákká legyünk.

Ha az állam csak kivételes rendszabályokkal tudja gazdasági életerejét fentartani: ha a jelenlegi kormány más módot nem talál ezen életerő táplálására: akkor a jelenlegi kormányzat fényesen bebizonyította annak a nagy mondásnak nálunk napról-napra tapasztalható beválását, hogy *kivételes törvényvel minden számár tud kormányozni.*

Mert csak az állatvilágból átvett jelzőkkel tudjuk nevezni azt a törekvést, hogy emberek ezreiben élő vágyakat és eszméket egy drákói törvényvel elfojtani lehet. A fogház, az elbocsátások, a felsőbbeségek előrelátó basáskodása csak sorainkat szaporítani fogja, államtitkár ur. A fogházzal való félemlítés nem fogja lecsillapítani a jogos küzdelmünket. Ezer és ezer törvényt csinálhat még, államtitkár ur! A törvények szigorubbán szigorubbak lehetnek a vasutasok számára: — *csödt fog monlani minden törvény, minden törekvés, ha az öntudat s az osztályhelyzet felfogása sorainkba hozza a fegyház-törvényvel megáldott vasutasokat.*

Mindezeket jól tudja Szterényi József, az államtitkár, azonban ő méltósága most koalíciós uralmat szolgál.

SINBETYÁRSÁG.

Bp. nyugati p. u. (A kocsitisztító hajcsárja.) Valamikor, nem is oly régen, hasznavehetetlen, dologkerülő munkás volt Peczók Pálfi Lajos. De azért nem esett kétségbe a jövője iránt. Tudta, hogy a hízékedés, a denunciálás a Máv.-nál megkapja jutalmát. Lám, ő is elérte titkos vágyainak netovábbját, főkocsitisztító lett. Most még fokozottabb mértékben kell üznie a denunciat, még több gázságot kell elkövetnie, hogy még jobban kiérdemelje munkástársai részéről a becsületen jelzőt. Hogy ezt minél előbb elérje, nem riad vissza a denunciatában is a legnemtelenebbtől: a hazugságok, a valótlanok bemonadásától a főnökségnek. Ennek a lelkiismeretlen, hazug bemonadásnak az alapján büntette meg a főnökség nemrég 12 kocsitisztító munkástársunkat 2—2 koronával s már ismét 15 kocsitisztitónak nyomták a kezébe a büntetési bárcát. — A nyugati állomásfőnök ur is jobban tenné, ha az ilyen vérlázító bírságok helyett arra ügyelne, hogy ilyen Pálfi-féle alakok ne fertőztessék meg a tisztességes munkásokat: az aljas hazugságaik meghallgatásával. Sokkal okosabb dolog lenne ehelyett a munkások bizalmiférfiainak a meghallgatása, akkor nem volna szükség arra, hogy a Peczók Pálfi-féle alakok hazugságai nyomán kelt büntetések — az elkeseredett munkások által — a nyilvánosság bírálata alá bocsátassanak.

A Máv. gépgyári munkások helyzete.

A gépgyári munkások hetek óta tanácskoznak azon, hogy miképpen lehetne a mai életviszonyoknak semmi tekintetben meg nem felelő kereseti viszonyait rendezni.

Az utóbbi időben ez a mozgalom mind erősebb hullámokat vet. Természetes az, hogy e hullámok felszínre hozzák a panaszok lavináját és mélyeséges betekintést engednek abba a tükörbe, amely a Máv. gépgyár munkásainak helyzetét tárják fel előttünk.

Kötelességet vélünk teljesíteni akkor, amidőn felhívjuk Vajkai igazgató ur figyelmét, hogy a munkások panaszait tegye vizsgálat tárgyává és igyekezzen azokat orvosolni, a munkások megnyugtatót elősegíteni.

Sok, nagyon sok a panasz. Egyelőre azonban arra fogunk szorítkozni, hogy azokat soroljuk fel, amelyek a munkások tömegét súlyosan érintik. A mozdónyszerelde munkásai — akik azokat a hatalmas, szép gépeket állítják elő, amelyek a külföld elismerését is kivívták a Máv. gépgyár részére — pa-

naszolja, hogy a csoportvezetők önkénye olyannyira elkeseríti őket, hogy a következményei kiszámíthatatlanok.

Valósággal terrorizálják a csoportjukba beosztott munkásokat. Ha egy pillanatra megállnak, vagy más fontos okból pár percre távoznok kell a munkától, akkor már nyomukban vannak a csoportvezetők és hajtják őket a munkára. Talán magyarázatát lehetne adni a csoportvezetők hajcsárkodásának akkor, ha ők is ugyanolyan emberfeletti munkát végeznének, mint a segítők. Ez azonban nem áll fenn, mert minden működésük abban merül ki, hogy a segítők munkaerjét minél jobban kiszorítsák.

S mindannak dacára, hogy a csoport egyezményi keresete egyedül a munkások szorgalma folytán áll elő, mégis a csoportvezetők elég lelkiismeretlenek ahhoz, hogy a segítőkkel csak a rendes napi munkaidő keretében dolgoztatnak, ellenben, ők reggel 5-től este 11-ig iratják ki magukat a munkára, azonban természetesen a tulidőben nem dolgoznak semmit, mert céljuk csak az, hogy a tulórákkal a saját jövedelmüket gyarapítsák, ellenben a segítők az egyezménykeresetükben károsítsák.

Ezen eljárás felháborító annál is inkább, mert amíg a csoportvezetők napibére 4—4.80 korona addig a segítők csak 2—2.40 koronát kapnak, tehát még az egyezményi kereset sem biztosítja nekik a tisztességes megélhetés lehetőségét.

Reméljük, hogy Vajkai igazgató ur meg fogja szüntetni ezeket a visszaéléseket, valamint a hidászati osztály munkásainak memorandumát is kedvezően fogja elintézni.

VILLAMOSOK ÉRDEKE.

A villamos kartársaink titáni küzdelme, amelyet a milliomas Hűvös-Jellinek-féle kizsákmányoló vállalat ellen indítottak és amelyet a nemzeti kormány atyai jóindulata rendőrpribekekkel vert le, annak idején foglalkoztatta a főváros közgyűlését is. Azonban becsületes határozat helyett, amely határt szabott volna a társaság gazságainak az alkalmazottakkal szemben, olyan kibúvót találtak, amely alkalmasnak látszott arra, hogy az alkalmazottakban azt a hitet keltse, hogy a főváros törvényhatósága, hivatása magaslatán állva mindent elkövet, hogy a villamos rabszolgák sorsán könnyítsen; másrészt azonban gondoskodott arról is, hogy a nagybefolyású, milliokkal és ezrekekkel rendelkező villamos társaságok barátságát továbbra is élvezze. Hogy ezt a céljukat mennyiben érték el, azt eléggé bizonyítja az alábbi tudósítás a fővárosi tanácsnak ez ügyben való állásfoglalásáról.

„A villamosvasutalkalmazottainak sztrájkja ügyében, a közgyűlés annak idején utasította a tanácsot, hogy indítson vizsgálatot abban az ügyben, vajjon a sztrájk előidézésében történt-e és milyen arányú mulasztás a vasutársaságok részéről. Ugyanakkor kimondotta a közgyűlés azt is, hogy addig nem ad koncessziót a vasut-társaságoknak, amíg a sztrájkra vonatkozó jelentést le nem tárgyalta. A vizsgálatot befejezték s ennek alapján a tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sztrájk folyamatán nem merült fel olyan mozzanat, amely megokolttá tenné, hogy a főváros a társaságokkal szemben a bírságoló jogával éljen. Azt azonban megállapította a tanács, hogy az alkalmazottak kívánságainak egy része jogosult. Ezért javasolja a tanács, hogy irjanak át a vasutársaságokhoz, hogy az alkalmazottak fizetését méltányos alapon rendezzék, gondoskodjanak a nyugdíjellátásokról és építsenek számukra olcsó munkáslakásokat. Ha a társaságoktól szeptember 15-ig kielégítő válasz érkezik, akkor új koncessziókat is tárgyal a főváros.

A tárgyaláshoz szólva, Platty György annak ad kifejezést, hogy az előterjesztett jelentés bizonytalanságban hagyja a köz-

gyűlést afelől, hogy vajjon az alkalmazottaknak vagy a társaságoknak van-e ebben az ügyben igaza. Vázsonyi Vilmos azt hiszi, hogy az alkalmazottak részére való engedelmények tételére akkor lennének a társaságok leginkább reábirhatók, ha velük ebben az irányban maga a polgármester folytatna tárgyalásokat. Egyébként elfogadja a tanács előterjesztését. — Szekula Gyula a társaságokkal szemben való szigorú eljárást nem látja jogosultnak, de megokoltnak sem; javasolja, intézzenek feliratot a kormányhoz az alkalmazottak jogviszonyainak a rendezése végett. Baránszky Gyula a bírságok kiszabását kívánja a társaságokkal szemben. Heltai Ferenc kijelenti, hogy amit Szekula javasolt, az már más úton megtörtént; aztán behatóan és adatokkal cáfolja Baránszky állítását.

Az elnök kijelenti, hogy Baránszky javaslatát nem is bocsáthatja szavazás alá, mert a tanács ebben az ügyben már akként határozott, hogy bírságolásnak nincs helye és ezt a határozatot nem felebezték meg. Ezek után elfogadták az előterjesztést, Vázsonyi javaslatával kiegészítetten.

A villamos kartársaink láthatják ebből is, hogy nekük sincs mit várniok az élet és halál uraitól: a Jellinek-Hűvös-féle érdekszövetségtől, hisz eléggé bebizonyították szívtelenségüket akkor, amidőn ezer és ezer embert hagytak inkább a kétségbeesés fegyveréhez nyulni, semhogy lemondva a jogtalan profitjukról, teljesítették volna az alkalmazottak szerény kívánságait. De nincs mit várniok a kormánytól sem, amely hidegvérrel, a szuronyok és kardok hatalmában bizva, sujtott le a már-már diadalt aratott villamos páriákra. Most pedig bebizonyult az is, hogy a demokrata fővárosi tanács éppoly kevéssé kíván javítani, — holott módjában lenne, — a villamos rabszolgák helyzetén, mint akár a szociális érzékkel dicsekvő Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter.

A villamosok önön maguk vannak hivatva arra, hogy ebből a rettenetes szolgaságból meneküljenek. A villamos kartársainkon áll egyedül, hogy az a gyalázatos spicli-rendszer, amelynél undorítóbb nem létezik, megszűnjön.

A villamos kartársaink kezében van az eszköz, amely gátat vet hallatlan kizsákmányolásuknak. Az eszköz, amelynek segítségével becsületes megélhetést és emberi jogokat vihhatnak ki maguknak.

Az eszköz, amelylyel megtalálhatják az utat, az elnyomott milliányi munkáslélethez: a szervezkedés eszméje! Ehez folyamodjanak, ezt vegyék igénybe, akkor meg fog szünni mindaz, ami megfosztja őket az emberi méltóságtól és rabszolgákká süllyeszti őket! Ha villamos kartársaink ezt megértik, ha ennek értelmében cselekedni is fognak, ha keresni fogják az utat, amely a szabadsáért küzdő munkásproletárok táborába vezet, akkor mint elnyomott rabszolgák is kiemelkednek az emberek közé, sokkal magasabbra, mint elnyomóik!

Villamosok! Szerezzetek hivatást, toborozatok előfizetőket a ti érdekeitekért küzdő lapnak, a „Magyar Vasutas“-nak. Ne riadjatok vissza az elnyomóitok toporzékolásaitól! Ne csüggedjete el a denunciansok, a spiclik gyalázatos munkájától! Ha bántalom, ha üldözés, ha igazságtalanság ér titeket, jöjjetek el bizalommal hozzánk panaszaitokkal, amelyeket a legnagyobb titoktartással kezelünk.

A „Magyar Vasutas“ szerkesztősége.

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyerhetnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: *Dembinszky-utca 6. sz. I. 10.* Szövetségünk jogtanácsosa, *Dr. Kadosa Marcel* ügyvéd *O-utca 48. sz.* alatt lakik. Vidéki tagtársaink levelben nyerhetnek jogi tanácsot.

Egy kérés.

Gróf Batthyány Tivadar ur a fegyháztörvényjavaslat tárgyalásánál egy kérést batorkodott intézni a szociáldemokratákhoz és pedig, hogy ne drágítsák meg a lakásokat, ne drágítsák meg az élelmiszereket, ne drágítsák meg a ruházatot, a folytonos, igen gyakran indokolatlan béremelési harcokkal.

A gróf ur hangulatteljes beszédében a kérést nagyon távolra adresszálta, közelebbre is címezhetné volna, még pedig a közvetlen cimboráihoz, az ezerholdasokhoz, mert a szervezett munkásság csak védekezett a drágaság ellen, mert a drágaság szülte a sztrájkot, nem pedig fordítva, mint ön, Batthyány gróf ur gondolja és állítja.

Hogy ez így van, azt megdönthetetlen bizonyítékkal bizonyítja a statisztika és pedig nem olyan statisztika, amilyennel Kossuth Ferenc és ön dicsekszik a vasuti munkások bérvisszonyairól.

Ezt a statisztikát nem kisebb ember mint Thirring, a statisztikai hivatal főnöke írta multkorában egy jelentésében:

„nincs lelketlenebb uzsorása a magyar dolgozó népnek az ezerholdasoknál. Az 1904. évbéli nagy szárazság a szarvasmarha-állományt megtizedelte s ezáltal a tej ára felszokott 20 fillérről 24—26 fillérré. A következő két esztendő dus termése kipótolta azt a hiányt és mit látunk: a tej ára nem hogy visszatért volna régi eladási árába, hanem — mint tapasztaljuk — napról-napra emelkedik.“

Azzal végzi e jelentését: „eszében sincs az érdekelt gazdaköröknek az egyszerű felemelt élelmiszerárakat, bármily jó termés is következzen, visszaállítani az amúgy is kedvező piaci árba.“

Nincs és nem is lehet ehhez hozzáfűzni igazságosabb kritikát, mintha leközzöljük a vázoltasarnokok igazgatóságának minapában kiadott jelentését, mely többek között ezeket mondja:

„Az élelmiszeik állandó s általános drágulása jellemzi az 1905. évet. A főbb élelmiszerekkel, a nagykereskedelemben, az utolsó négy év alatt a következő áremelkedést mutatják hivatalos feljegyzéseink:

Élelmiszer	Az 1902. évben volt az ára	Az 1905. évben	Drágulás	Mai árak
	fillérben	fill.	%	
Marhahús helybéli I. hátulja	104	132	26	137
„ „ I. eleje	92	116	26	106
„ „ II. hátulja	97	122	25	123
„ „ II. eleje	84	103	24	96
Borjúhús I. hátulja	117	147	30	166
„ I. eleje	100	126	26	135
„ II. hátulja	107	135	26	133
„ II. eleje	92	114	22	126
Juhhús I. hátulja	77	100	33	116
„ I. eleje	69	92	33	106
„ II. hátulja	70	90	28	106
„ II. eleje	64	79	23	103
Sertéshús szalonnával helyb. I.	107	194	27	141
„ vid. I.	94	116	24	132
„ szalonna nélkül. vid. II.	91	115	26	116

Ezek szerint négy év alatt a marhahús 26—28, borjúhús 23—26, juhhús 23—42, sertéshús 23—26 százalékkal drágult meg. Ezen drágulás három év óta szakadatlanul tart és évről-évre fokozódott.

Az élő baromfi ára is ily arányban emelkedett. Négy év alatt egy pár sütnivaló csirke I. rendű 32, II. rendű 51 fillérrel; tyúk I. rendű 82, II. rendű 74 fillérrel; kacsza hizott 133, sovány 74 fillérrel, liba hizott 406, sovány 80 fillérrel lett drágább.

A tejnek az ára a nagyeladásnál — literenként érve — még nyolc év előtt 16 fillér volt, négy év előtt már 19 fillér lett s 1905-ben már 22 fillérre emelkedett. A darabos főzójai négy év alatt kilonként 143 fillérről 174 fillérre emelkedett, tehát 21 százalékkal drágult. A különben olcsó tehénturó ára emeltett idő alatt: az I. rendű 22 fillérről 33 fillérre, a II. rendű 17 fillérről 27 fillérre emelkedett. Négy év alatt a kiseladásnál: 1 kgr. lencse ára 36 fillérről 47 fillérre, 1 kgr. borsó ára 30 fillérről 32 fillérre, 1 kgr. fehér bab ára 29 fillérről 32 fillérre emelkedett, mi 30—7—44 százalék drágaságot jelent. Hasonló áremelkedést látunk a legtöbb zöldségnemünél. A burgonya métermázsája volt:

	1902. fillér	1905. fillér	Áremelkedés %
Sárga burgonya	516	883	71
Fehér „	431	608	41
Rózsza „	453	825	82

Ez a statisztika felelet az ön kérdésére, tisztelt gróf ur. Ezen üzemekben, ahol a fenti élelmiszeket előállítják, illetve termelik, nem voltak sztrájkok, de voltak ezerholdas szervezetek, akik jobban drágítják a megélhetést, mint a bérharccok. Más alkalommal tehát közelebbre címezze a kérését ön gróf ur! Ha pedig a fenti adatok nem világosítják eléggé fel önt gróf ur, jöjjön közénk, majd mi felvilágosítjuk önt a mai tulipános kormány gazdasági politikájáról. Mert gróf ur, mi szívesen világosítunk fel grófit is, ha az mindjárt nehéz mesterség is.

TARSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irta Stern J.

(Folytatás.)

A mesterség fejlődve, támad belőle a *kézműgyártás* (manufaktúra), amely a használati cikkeket többé nem kicsinyben és megrendelésre, hanem a munkaerő összpontosítása és tökéletesített műszaki munkabeosztás által tömegesen gyártja és mint árut a piacra hozza. Ezzel kezdődik a *bérmunka* korszaka. A munkás teljes szükségleti cikkek helyett azoknak csak egyes részeit készíti, még pedig nem a fogyasztó, hanem a vállalkozó részére. A céhek békői szétűrtetnek, kezdetét veszi az iparszabadság (liberalizmus) és ezzel a szabad verseny harca; ez azonban, a viszonyokhoz mérten, mérsékelt határok közt marad, a munkaerőt pedig, amelyet élénken keresnek, meglehetősen díjaznak.

Létesül a gőzgép; ez felforgatja a termelést alapjában s a szociális (társadalmi) egyensúlyt eddig nem ismert módon megrendíti. Az áru-piac valamennyi civilizált államokra kiterjeszkedik (a gőzgép mint közlekedési eszköz és a villamos távíró segítségével). Az emberi munka értékét veszti a gép által. A gép mindinkább függetlenné teszi birtokosát — t. i. a tőkepénzest, a magánvagyon tulajdonosát — a munkásoktól, a proletárságtól. Sok ember elveszti munkáját, az alkalmazottak pedig a tömeges munkakinálat folytán a leghosszabbra nyúló munkaidő mellett a legfukarabb bérben részesülnek. A munka jövedelme, tudniillik az értéktöbblet a tőkepénzes zsebébe folyik. Ezek tönkre teszik egymást a verseny harcában és az árueladási piacok utáni hajszában, mely hajszá hallatlan hévvel fokozódik s melyben a kisebb tőkét a nagyobbik legyőzi, míg ez utóbbit ismét a még nagyobb tőke falja fel. És minthogy az óriási vagyon mindinkább kevesebb kézbe jut, növekedik a proletárság tömege. Ez a *kapitalizmus* korszaka, amely manapság virágzásának tetőpontján áll.

Ebből fejlődik erőteljesen a szocializmus, egyrészt a tudományos szocializmuson alapuló szociáldemokratikus munkásmozgalomban, másrészt a tőkepénzesek egyesületeiben, amelyek részvénytársaságok, kartellek, ringek stb. alakjában mindinkább nagyobb mérvet öltenek.

A *szociális probléma*, mely minden történelmi korszaknak legfontosabb és legnehezebb problémája, a *szocializmusban* leli általános kielégítő megoldását, mert a kommunizmus előnyével magában egyesíti a legmesszebb menő egyéni szabadságot a legmagasabb általános kényelemmel. Ezen nagyszerű alkotást közvetítheti ugyanazon *gőzgép*, mely a kapitalisztikus korszakban oly nagy társadalmi pusztításokat tesz.

A *gőzgép* hatásában hasonló a folyóhoz, mely ha medrét átlépi, mezőket és az emberek hajlékait pusztítja el, de megfékezve és gátak közé szorítva nagy áldást hoz; vagy összehasonlítható a tűzzel, melynek hatása, a költő ismert szavai szerint, jótékony, ha az ember megfékezi és megőrzi, de rettenetes lesz, ha bilincseitől megszabadulva, mint a természet szabad gyermeke, saját nyomain halad.

A szocialisztikus mozgalom tehát nem törekszik másra, mint arra, hogy a termelési eszközöket, t. i. a földbirtokot, gyárakat és műhelyeket, épp úgy a forgalmi eszközöket a magántulajdonból köztulajdonba vigye át és a termelést a társadalom által ugyancsak a társadalom összes tagjai részére szabályozza. A szocializmus nem akarja — mint némelyek balgán hiszik — a fogyasztási cikkek tulajdonjogát eltörölni, hanem csak a termelést akarja szocializálni, annak feltételeit társadalmiakká tenni, azokat egyöntetűleg és tervszerűleg szabályozni, még pedig oly módon, hogy annak gyümölcsiben nemcsak egyesek, hanem mindenki részes legyen.

A társadalom — az állam, de nem a jelenleg fennálló államok értelmében — előállítja tagjainak összes szükségleti cikkeket, minden egyéniségnek megfelelőleg; a szántóföldeket, réteket, szőlőket, erdőket, kerteket miveli; állattenyésztéssel foglalkozik; kényelmes házakat épít, mindennemű élelmiszerekről gondoskodik; ruhákat gyárt és kényelmes szállodákat, színházakat és muzeumokat épít stb. Minden munkabíró ember köteles csekély tehetsége szerint a még szükséges emberi munkánál segédkezni. Mondom: „a még szükséges”-nél; mert a szocialisztikus társadalomban a gép még sokkal terjedelmesebb és nagyobb szerű tevékenységet fog kifejteni, mint manapság, amikor ez a gép még a magánkapitalista szolgálatában áll, akiknek pénzanyaga mindig saját egyéni körükre szorítkozik és akiknél azonfelül még a nyereszédek szempontja a gép kihasználásának is határt szab. Ha még meggondoljuk, hogy a technika mindinkább fejlődik, a gép mind több termelési ágba behatol és a gépek tökéletesítése sohasem szűnetel: be kell ismernünk, hogy a még szükséges emberi munka a szocialisztikus társadalomban aránylag csekély és a munkások számára elosztva, minimális lesz. Mindenkinek, aki beigazolja, hogy a reája kiszabott munkamennyiséget teljesítette, korlátlan jogában áll bármit és tetszés szerinti mennyiségben fogyasztani. Ruháit a nyilvános raktárakból kapja; szállodákban azt étkezik, ami neki tetszik, vagy ha úgy akarja, otthon; kényelmes magánlakásban fogyaszthatja el, amely nyilvános szállodákkal összeköttetésben áll (telefon, légnyomós posta által), ahonnan ő legkényelmesebb módon kaphatja a kívánt étkeket, vagy pedig azokat otthon készítteti, vagy készíti a raktárakból kapott élelmicikkekkel.

Az imént említettek az olvasó ábrándosnak és mesészerűnek fogja tartani, mint az a paraszt, aki falujának határát soha át nem lépte és először obédél egy gőzhajó termében és mégis alig található abban oly vonás, amely már a mai korszak céljának megfelelő berendezéssel nagyobb testület által keresztül vihető nem lenne, illetve ami tényleg keresztül nem vitetnék. Gondoljunk csak elsőrangú szállodáinkra, nagy áruházainkra, melyekben mindenki szükségleteit különböző izléseknek megfelelőleg készletben találja. Csakhogy ehhez az illetőnek aprópénzre van szüksége, amivel ezidő szerint csak kevesen bírnak.

A létért való súlyos küzdelem, melyben az ember farkasként áll az emberrel szemben (homo homini lupus) és amelyben a legtöbb ember jobb része, t. i. intelligenciája, kedélye, erkölce és izlése tönkretétel, ezen létért való küzdelem megszűnik és vele együtt a nyomor, gond és a legtöbb bűntett. Valamint a cölöp-lakások életmódja megfoghatatlan előttünk, éppúgy a jövő korszak boldogabb nemzedéke alig fogja megérteni, miként volt lehetséges, hogy az emberek előbb oly sokáig oly nyomoruságosan s oly szánalmas viszonyok közt küzdöttek az életén keresztül.

A művelődés még csak az embereknek egymáshoz való közeledtével és azoknak közös célokra való közös összműködésével veszi kezdetét. Az egész kultúra terméke a szerves társadalomnak. Minden falat kenyér magában egyesíti áttekinthetetlen mennyiségét a társadalmi tevékenységnek, mert nemcsak számos mezőgazdasági és ipari munkát tartalmaz, nemcsak a szakbavágó munkaeszközök (eke, malom, sütőkemence) előállításához szükséges tevékenységeket, hanem egyszersmind mindezeknek feltalálását és tökéletesítését, sőt még ide sorolandó a bányázás is, mely az eke vasát hozza felszínre; hány évezredbe került, míg az emberek a vasat, annak nyeresét és használatát megismerték! (Tudvalevőleg a vaskorszakot a bronz és kőkorszak előzte meg.) Maga a tűznek feltalálása oly fontos művelődési munkát képezett, hogy a görögök az ismeretes Prometheus-mondát költötték róla és addig

tartott, míg az emberek megtanultak könnyűszerrel tüzet gyújtani (a gyufát tudvalevőleg csak ezen században találták fel.) Minél tovább terjedt a társadalmosítás, annál inkább haladt a művelődés és szaporodtak annak kincsei. A szocializmus tehát csak egy ősrégi, az emberek által öntudatlanul alkalmazott elv következtetését vonja le.

Szocialisztikus intézmény manap már többféle van. Az iskolák, melyeket egyrészt az állam, másrészt a közösségek létesítenek és tartanak fenn, szociális intézmények. A közlekedési ügy szocialisztikus intézmény. Ha vasutaink és gőzhajózásunk éppúgy üzemnének, mint iparunk, hány összeütközés ismétlődne naponta, hányszor dőntené fel a nagyobb és erősebb jármű a kisebbet és gyengébbet és tenné azt rönkre, amint azt tényleg a nagy tőkepénzes a kisebbel teszi. És mily változatosak a soknemű testületi intézmények, hány új egyesület és egyesületcske létesül naponta, amelyek mindnyájan fenhangan és érthetően hirdetik a szocialisztikus elvet! Egész könyveket lehetne erről írni.

(Folyt. köv.)

A HÉT ESEMÉNYEI.

— **Veszteségünk.** Wágner Pál pozsony-újvárosi kocsitisztító, 46 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 21-én munkástársai részvételével ment végbe. A helyiesport-szép kószort helyezték a ravatalára. Pihenjen békében. — *Egyed István*, székesfehérvári déli vasuti nápszámos, 62 éves korában hirtelen elhunyt. Örizzük emlékét!

— **Négy havi államfogház és 600 korona pénzbírság.** A kapitalisták által álló esküdtbírószág „igazmondása” alapján a fenti büntetés lett kirova a „Világsszabadság” című földmivelő munkáslapnak „Der Feldarbeiter” német nyelvű mellékletében megjelent cikkek miatt Schafschneider elvtársa, a lap segédszerkesztőjére. Seba! Az igazság megírásért már égtek máglyák is.

— **A pécsi bányászok sztrájkja.** A Dunagőzhajózási Társaság pécsi bányáiban a társaság által üzemeltetett hallatlan emberzsora folytán kitört sztrájk rohamosan terjed. A sztrájkolók száma már meghaladja a 3000-et. A munkások szolidaritása, melyet a hatósági garázdálkodás nem bírt megbontani — meghozta a kívánt eredményt. A társaság igazgatósága csütörtökön tartott ülésén a munkások összes követeléseit teljesítette.

— **Egy pályaudvar tűzveszélyben.** Pozsonyban, az ottani államvasuti pályaudvar június 22-én reggel nagy veszedelemben forgott. Egy petróleumos hordókkal megtöltött waggon ugyanis ismeretlen okból tüzet fogott; a petróleum felrohant és szétfutott a pályaudvaron levő temérdek áru felé. Csak megfeszített küzdelem után sikerült lokalizálni a tüzet, amely a waggon vasrészeit megolvasztotta. A földre futott petroleum még az esti órákban is égett.

— **A Mohács—pécsi vasut államosítása.** Beavatott helyről azt az értesítést kaptuk, hogy a kereskedelmiügyi kormány a Mohács—pécsi vasutat államosítani akarja. A vasut a Dunagőzhajózási Társaság tulajdona és a pélya hossza 676 km. A vasutnak 1 mozdonya, 14 személykocsija és 459 teherkocsija van. A vasut leltári értéke 16,575.212 korona. A vasut szépen jövedelmez, amennyiben 1905-ben 583.601 korona volt a feleslege. Forrásunk szerint a m. kir. Államvasutak igazgatósága már megindította a tárgyalásokat a vasut államosítása dolgában.

— **A kik Magyarországra vándoroltak dolgozni.** Erzsébetfalva határában 15 galíciai munkást találtak az arra menők. Félholtan, a több napos éhezéstől kábultan fetengtek a szerencsétlenek az uton. Mikor magukhoz tértek elmondták, hogy őket Szapannos Elek földbirtokos hozatta le Galiciából a Kiskőrös és Kecskemét közötti vadkertbafári pusztájára. Húszonketten jöttek le ide teljes ellátás és havi 12 forint ellenében. Szapannos Elek azonban döglött birkahússal etette őket, mire valamennyien elszöktek az uradalomból és Pestnek tartották. Hatán közülük utköben elhullottak, a többi félholtan vánszorgott el egész Erzsébetfalva határáig. Itt összeestek. A páriákat, kik orvosi vélemény szerint, valamennyien súlyosan beteges, erzsébetfalvai elvtársaink vették gondjaikba.

— **A vonat alatt.** Körmenről írják: Németh István kovácsmester ittas állapotban megbotlott Rohoncon a vasuti síneken és a berobogó pikafői vonat kerekai derékban kettészelték.

— **Kisiklott tehervonat.** Olaszországban a rifredii pályaudvaron kisiklott egy tehervonat. Egy fékező meghalt, egy másik megsebesült. Az anyagi kár tetemes.

— **Robbanás egy gyárban.** A híres pilseni Skoda-gyár egyik kohójában robbanás történt. Két munkás súlyosan, négy könnyen megsebesült. A robbanásnak valószínűleg az volt az oka, hogy a felolvasztott anyagok ontóüzésekor gáz fejlődött,

amely a levegővel egyesülve, felrobbant. Az erős légnyomás következtében a kohó üvegfedelének egy része elpusztult.

— **A déli vasutasok fizetésrendezése.** A déli vasút személyzete hónapok óta sürgeti az igazgatóságot, hogy a fizetésjavítás tárgyában beadott memorandumra a választ tudassa a személyzettel. Sokáig válasza sem méltatták a vasutasokat s mikor az igazgatóság arról értesült, hogy a személyzet annyira elkeseredett, hogy többen a passzív rezisztencia álláspontjára akarnak helyezkedni, bizalmas uton megnyugtatták őket, hogy a fizetésjavítást a Máv. alkalmazottaihoz hasonló fokozatban fogják elintézni. Határozott választ azonban mindeztideig nem adtak. A gyakori gyűlések és felszólalások mégis már némi eredményt hoztak. Az igazgatóság értesítette az alkalmazottakat, hogy az okmányilag alkalmazott személyzet (hivatalnokok, altisztek és szolgák) illetményeinek rendezése a Máv.-nál életbeléptetendő fizetési és lakbér-táblázatok analógiájára van kilátásba véve. A szűkséges pénzeszközök — a rendelet szerint — a kormánynál javaslatba hozott díjsszabályozás alapján lesznek megszerezhetők.

Ez a rendelet azonban nem nyugtatta meg az alkalmazottakat, mert a rendeletről nem látják világosan kifejezve, hogy tulajdonképpen mennyiben teljesítette az igazgatóság az alkalmazottak kívánságát. Az, hogy a Máv. táblázatainak analógiájára van kilátás, csak pusztán ígéret, mely még arra sem elegendő, hogy az igazgatott kedélyeket megnyugtassa. A személyzet nem kíván egyebet, minthogy a Máv. táblázatát a déli vasutnál is érvénybe léptessék, de nemcsak részben s nem analógiában, hanem számokkal akarják tudni, hogy mire van kilátásuk. Mindaddig az igazgatott kedélyek nem csendesülnek, annál kevésbé, mert az osztrák vonalak alkalmazottai máris a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedtek. Ezen elhatározásuknak a június 18-án Marburgban megtartott nagygyűlésen kifejezést is adtak.

A marburgi nagygyűlésen az osztrákok kijelentették, hogy minden tekintetben szolidaritást vállalnak a magyar vonalak alkalmazottaival s kimondták, hogy az osztrák déli vasutasok még egyszer, de ezúttal utoljára szőlítják fel az igazgatóságot a fizetésszabályozás foganatosítására s ha ezt záros határidőn belül nem teljesítik, az egész vonalon megkezdődik a passzív rezisztencia.

— **A sanfranciskoi vasutassztrájk.** Sanfrancisko vasúti és közúti munkásai tudvalevőleg sztrájkba léptek. A milliárdos vállalkozók sztrájk-törökkel akarták a forgalmat fentartani, amibe a munkások természetesen nem nyugodhattak bele. Ennek következtében véres összeütközések keletkeztek a sztrájkolók és a munkásság árulói között. Mint annak idején a chicagói hus-sztrájk alatt, most is *egész csatákat vívnak puskával és revolverrel*. A kormányzó a népfelkelők mozgósításával fenyegetőzik.

— **Véres utcai harc Rómában.** A ternii acélművek munkásainak gyermekei tegnap este ideérkeztek, hogy római munkásaladoknál tartózkodjanak, míg a sztrájk tart. A római munkások nagy menetben vonultak eléjük és lármás tüntetésekkel fogadták őket. A tüntetés folyamán a munkások összeütköztek a rendőrséggel és katonasággal. Az összeütközés folyamán 11 rendőr sebesült meg könnyebben. A tüntetők közül ötven könnyen és egy súlyosan megsérült. Chiesa közársasági párti képviselő, aki szintén a menetben volt, zúzódásokat szenvedett.

— **Bajorországban** június 4-én ejtetett meg az új választási törvény alapján a képviselőválasztás, amely a szociáldemokrata párt részére kedvezően végződött. Az eddig 12 mandátumhoz még 8-at nyertek, tehát 20 szociáldemokrata képviselő fogja a nép jogait védelmezni.

— **Távirók sztrájkja Amerikában.** Az Egyesült Államokban, ahol a távirók még magántársaságok tulajdon, általános táviró-sztrájk veszedelme fenyeget. A huszezer táviró-alkalmazott végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a nyolc órai munkaidőt, a fizetés javítását és az összes elbocsátott alkalmazottak visszavételét követeli.

— **Egyvágányú vasút.** Londonból jelentik, hogy a Royal Society legutóbbi ülésén egy rendkívül érdekes és nagyfontosságú találmányt mutatott be Brennan Luigi olasz mérnök a „Brennan-torpedó” feltalálója, mely találmányát 110.000 font sterlingért vette meg tőle annak idején az angol kormány. Legújabb találmánya az egyvágányú vasút. A feltaláló azt reméli, hogy ezzel a vasúttal már a közel jövőben a legnagyobb biztonsággal 240 kilométert lehet haladni óránként. Az egyen-súlyt Brennan az u. n. gyroskop segítségével tartja fenn, amely azon elv alapján működik, hogy az égi testek is megmaradnak körforgásukban saját pályájukban. A gyroskoppal tett eddigi kísérletek, mihielyt passzív ellenállásba ütközött, azonnal megfúszultak. Brennan ezt a nehézséget is legyőzte. Az ő vonata még erős vihar esetén sem borul fel és azt állítja, hogy nincs olyan összetételű erő, amely ezt a vonatot képes lenne vágányáról ki-zökkenteni. Az egyszerű automatikus mechanizmus két szárnyas kerékből áll, amelyeket villamos motor hajt. Brennan találmányát egy kis modellben mutatta be, amelyben a kis fia foglalt helyet. A kísérlet fényesen sikerült. A vaggonnak, amelynek építését Brennan legközelebb megkezdí, 24 kereke lesz.

— **Óriás kémény építése Amerikában.** Egy ezüst, ólom és rézhuta, 506 láb magas, fent 50 láb belső átmérőjű kéményt építettek. Ez a legmagasabb kémény lesz, melyet eddig építettek. Németországban a legmagasabb kémény a szászországi Freibergben van, 140 m. magas, ez azonban az amerikai kéményben kényelmesen elférne.

— **A porosz államvasút selejtezett járműveinek pótlására,** valamint járműparkjának kiegészítésére 1/4 milliárd márkáért 17000 vasúti kocsit és 200 mozdonyt rendelt a német vagon- és mozdonygyárakban. A mozdonyokat már ez év július 1-től október 1-ig szállítani kell.

— **Az olasz vasutastörvényt letárgyalták.** Az új olasz vasúti törvényt, akárcsak nálunk, minden különösebb akadály nélkül elfogadta az olasz képviselőház. Az utolsó ellenzéki beszédet Pescetti szocialista képviselő tartotta, aki képtelenségnek mondotta, hogy a vasúti kocsitisztítókat is állami hivatalnokoknak tenni k. Azok a kötelezettségek, melyeket a kisebbbrangu hivatalnokoknak és személyzetnek biztosítottak, semmi arányban sincsenek anyagi javadalmazásukkal. A javaslatot nem fogadja el. — Gianturco közmunkügyi miniszter rövid válasza után a képviselőház többsége elfogadta az új vasúti törvényt.

— **A délamerikai vasutas-sztrájk.** Az argentinai vasutas-sztrájk, mely már 3 hete sujtja az országot, már átszarmazott Chilébe is. Valparaíso-ból jelentik, hogy az egész ország vonalain megszűnt a forgalom. Az állomásokat s a miniszteriumok épületeit katonaság szállta meg. A kikötői munkások is szolidaritást vállaltak a vasutasokkal s így a tengeri hajózás is pang. A kormány erős cenzurát gyakorol a táviratok felett. Általános sztrájkot tartanak. — Montevideoból jelentik, hogy a kereskedelmi gőzösök gépészei és fűtői sztrájkba léptek. A társaságok nem teljesítették eddig a munkások követeléseit.

— **Műhelyépítkezések a m. kir. államvasutakon 1907-ben.** Az 1904. évi XIV. törvény-cikk alapján jóváhagyott részletezés szerint műhelyek építésére és berendezésére az 1907. évből háromszáz ezer korona fordítható. Ezt a hitelt az igazgatóság az északi főműhelyi új fagegmunkáló-műhely építésére, két faraktár áthelyezésére, két szertár építésére és a fagegmunkáló műhely gépészeti berendezésének a kiegészítésére, továbbá a zágrábi, debreceni, miskolci és szolnoki műhelyek részére villamos hajtású mozdonyemelő berendezések beszerzésére használja fel.

— **Leforrázott utasok.** Borzalmas szerencsétlenség történt a napokban Atén közelében a Phaleron és Atén között közlekedő közúti vasúton. A vonat a napokban esti 10 óra tájban Gargavetta közelében megállt, mert egy mozdony nem bírta volna felvontatni az ott kezdődő partra a zsúfolt kocsikat. A vonat egy kisegítő-mozdonyra várakozott, amelyet a kiindulási állomásról már utnak indítottak. Abban a pillanatban, amikor ez a mozdony megérkezett, *óriási robbanás történt.* A kisegítő-mozdony kazánját szétvetette a gőz és a forró víz végigömlött a zsúfolt kocsikon. Óriási pánik tört ki és kétségbeesett jajgatás hallatszott. Amikor a nagy izgalom végre lecsillapodott, meglehetősen állapítani, hogy hány utast ért a forró víz. Összesen tizenötven vannak az áldozatok, akiknek *arcát a felismerhetetlenségig leforrázta a szétrobbant kazánból kiömlő víz.* A szerencsétleneket azonnal kórházba szállították.

— **Szerencsétlenül járt kalauz.** Debrecenben Szabó Gábor kalauz buzát szállított a helyi vasúton. A telepen le akarta akasztani a kocsit a mozdonyról. E közben jobb karja az ütközők közé került, amely teljesen összetörte a csontjait. Halálsápadtan vándorogott vérző sebével a közeli terembe, honnét a kórházba szállították. Karját valószínűleg amputálni kell.

MULATSÁGOK.

Meghívó. A Máv. keleti pályaudvari kocsiműhely és műszaki kocsihivatal „Visszhang” dalköre 1907 június 29-én, Pécelen, Járó-féle vendéglő összes helyiségeiben (India-telep) *nagy nyári ünnepélyt* rendez. Belépőjegy: előreváltva családjegy 2 kor., személyjegy 80 fill., a pénztárnál családjegy 240 kor., személyjegy 1 kor. — Kezdeté délután 3 órakor. Katona- és cigányzene.

A temesvári helyiosoport június 16-án tartott nyári mulatságán felülfizettek: Klinda állomásfőnök ur 5.—, Pintér Józsefné vendéglős 5.—, Erhardt József fodrász 5.—, Belgrász Imre fodrász 4.—, Loványi mérnök ur 3.—, Sári N. kertész 3.—, Erhardt M. fodrász 3.—, Belgrász M. fodrász 3.—, N. N. 2.80, N. N. mérnök 2.—, H. A. mérnök 2.—, Tánzer F. fűszeres 2.—, Szottrel M. vendéglős 2.—, Heifel raktárfőnök ur 2.—, Chaniker fűszeres 2.—, Vingron Antal fodrász 2.—, Weisz Jakab 2.—, Hetzer N. 2.—, Lay György fodrász 2.—, Huber N. 2.—, Szűcs N. 1.60, Vizner N. 1.20, Csasznek és Gáspárek 1.20, Sipos mérnök ur 1.—, Friedmann Dávid 1.—, Renich Miksa 1.—, Hut M. fodrász 1.—, Müller N. fodrász 1.—, Sárosi M. rakt. munk. 1.—, Nenadovics István 1.—, Grosz Miksa —.60, Sehrotmayer N. —.60, Meskó N. mérnök ur —.60, Czank mérnök ur —.60, Kavka mérnök ur —.60, Pfent Jakab —.60, Matek Ferenc —.40, Jakus Mihály —.40, Juszti János 40.—, Neiszer Miklós —.20, N. N. —.20, Bundy Gyula —.20, Tirjung János —.20 koronát, amelyért köszönetet mond a rendezőség.

Szerkesztői üzenetek.

Mándics Pál, Keszthely. Ne tessék feledni, hogy a munkások nem kötelesek az ön házatáján is dolgozni. Elég ezeknek a maguk dolgát elvégezni. Persze, hogy amikor a munkások megtagadják az ön házi dolgát is végezni, ilyenkor ön a mérget azzal akarja kitölteni, hogy agyonszekálja őket. Hát valószínűleg tudni méltóztatik, hogy minden munkásnak két tenyere van. És néha a munkást is előnti a mérge. Ennek sincs annál galamb epéje.

Pintér János, Piski. Gyönyörű leveleket ír ön a munkásoknak. Többek között ezt írja egy munkásnak: „... lútom, hogy te is azok közé a bitangok közé, azon szervezett éhenkórászok közé kerülsz, te sem vagy jobb azoknál a bitangoknál”. Mit szólna Pintér ur, ha husos bódéját ezek a bitangok messze elkerülnék? Megérdemli, nagyon megérdemli!

Sátoraljaújhegyi műhely V-ik osztály lakatos csoportvezető, Balogh Jánostól kérdezzük, hogy tulajdonképpen mit akar elérni az árulkodásával? Minek esküszik az élő istenre, hogy Kovács Sándor nem tud munkát elkészíteni az ön raja után? Ha nem is esküszik, mi, akik ismerjük az ön *rajait*, ezt elhiszük, de Kovács Sándort is ismertük, mikor ő még rajz nélkül kovácsolt elég ügyesen. Ön még akkor olyan nadrágban járt, amelyet szükség esetén a mamája gombolt fel. De legyen nyugodt és csak rajzoljon, de ne a szervezett munkások ellen, mert egyszer arra fog ébredni, hogy mi rajzoljuk le az ön életrajzát, amelyet nem fog örömmel fogadni.

Szolnok. G. 1. Tápintézet Kelenföldön nincs. Szeged, Kaposvár és Szatmárnémeti városokban van. 2. A bevásárlási könyv ügye, a többiekkel együtt, Kossuth Ferenc asztalfiabán jól áll. 3. Lapját a helyiosoport-utján intézze el.

Budai déli vasutasok. Későn érkezett, jövő számban jön.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

CSERE.

Jegykladó-ör, a szegedi üzletvezetőség területéről, cserélne az aradi vagy debreceni üzletvezetőség területére. Cim a kiadóban.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttékért a kiadóhivatal nem vállal felelőséget **Iroda hirdetések részére: Eötvös-utca 34, földsz. 2. Bevásárlásnál vagy árjegyzék kérésnél, kérjük lapunkra hivatkozni.**

Altisztjelöltek figyelmébe!

Vasutasokat, akik altisztek akarnak lenni, biztos sikerrel előkészít polgári iskolai vizsgára „Tanár”, VIII. ker., Tisza Kálmán-tér 13. sz., III. em. 14.

Elszakithatatlan kék munkásöltönyök,

szedőköpeny, boncköpeny, vegyész, molnár, fodrász, cukrász, szakács, kőfaragó és irodakabátok készítője:

Gutmann J. és Tsa
Budapest, Kerepesi-ut 16. sz.

Férfidivat- és kalap-áruház.

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.